

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ІНТЕР'ЄРНОГО ТЕКСТИЛЮ

Обґрунтовано методологічні підходи до формування та розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю і його окремих сегментів. Основну увагу присвячено розгляду концептуальних підходів до формування та розвитку означеного ринку, аналізу та оцінки його кон'юнктури, а також посилення ролі держави в управлінні та регулюванні ринком інтер'єрного текстилю.

Methodological approaches to generating and developing the domestic market for interior textile and its separate segments have been substantiated. The main attention has been paid to the examination of conceptual approaches to generating and developing the mentioned market, analyses and assessments of the conjuncture thereof and the increasing role of the State in managing and regulating the market for interior textile.

Ключові слова: інтер'єрний текстиль, формування і управління ринком, підвищення результативності ринку інтер'єрного текстилю.

Актуальність проблеми та її зв'язок з важливими науково-практичними завданнями. У зв'язку з ростом житлового та адміністративного будівництва в нашій країні, як і в багатьох економічно-розвинутих країнах світу, суттєво зросла потреба в текстильних матеріалах і виробих інтер'єрного призначення – у текстильних покривах для підлоги і стін, текстильних матеріалах для оббивки меблів, текстильних матеріалах і виробих для оздоблення вікон і дверей, у білизняних текстильних матеріалах і виробих постільного і столового призначення, а також у ковдрах, подушках, матрацах та інших виробих домашнього вжитку. Це, в свою чергу, сприяло створенню в окремих країнах спеціалізованих товарних ринків інтер'єрного текстилю. Такий ринок в останні роки формується і в нашій країні [1–4].

Аналіз останніх наукових досліджень даної проблеми і визначення питань, що потребують вирішення. Як свідчить вітчизняна і зарубіжна практика, на ринку інтер'єрного текстилю чітко сформувались три окремі сегменти:

- ринок килимів і килимових виробів для покриття підлоги і стін, а також текстильних матеріалів для покриття і оббивки меблів;
- ринок матеріалів і виробів для оздоблення вікон і дверей;
- ринок текстильних матеріалів і виробів для постільної і столової білизни, включаючи ковдри, подушки матраци.

Структура групового, видового та внутрішньовидового асортименту текстильних матеріалів і виробів на означених сегментах ринків суттєво відрізняється не тільки за способом виробництва (тканого, трикотажного, нетканого, килимового, текстильно-галантерейного), волокнистим складом, особливостями будови та оздоблення, а також термінами експлуатації, відношенням до моди, рівнем екологічної безпеки, номенклатурою показників якості та конкурентоспроможності [5–7].

Мета роботи. Вивчення особливостей формування та розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю та його окремих сегментів, а також пошук шляхів підвищення результативності їх роботи.

Викладення основного матеріалу дослідження з науковим авторським обґрунтуванням отриманих результатів. Успішне функціонування і подальший розвиток вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю і його окремих сегментів вимагає передусім відповідного їх інформаційного забезпечення. Це стосується невідкладного вирішення таких питань:

- вивчення та узагальнення реального попиту на конкретні види виробів інтер'єрного призначення, а також визначення типології їх споживачів;
- вивчення сировинних, технологічних, асортиментних, фінансових й експортних можливостей підприємств вітчизняної текстильної та легкої промисловості, здатних забезпечити потреби вітчизняного ринку в товарах інтер'єрного призначення;
- вивчення конкурентних переваг і недоліків імпортованих товарів інтер'єрного призначення, які поступають на вітчизняний ринок (особливо після вступу України до СОТ);
- вивчення та узагальнення зарубіжного досвіду виробництва та реалізації товарів інтер'єрного призначення.

Разом з тим, отримання та використання названих видів інформації для потреб вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю пов'язане з певними труднощами, оскільки така інформація поки відсутня в офіційній державній та галузевій статистичній звітності, а фрагментарні дані про неї містяться тільки в Інтернеті та окремих періодичних та монографічних виданнях. Не вирішують проблеми інформаційного забезпечення ринку інтер'єрного текстилю і ті види інформації, які збираються відповідними маркетинговими службами підприємств, які виготовляють вироби інтер'єрного призначення та відповідними науковими установами окремих міністерств і відомств.

Негативний вплив на розвиток вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю має і відсутність достовірної інформації про рівень якості та екологічної безпеки, надійності в експлуатації та гігієнічності зарубіжних товарів інтер'єрного призначення, які заповнили наш ринок після вступу України

до СОТ.

Все це свідчить про необхідність розроблення теоретико-методологічних основ формування та аналізу результативності роботи вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю та його окремих сегментів. Під час аналізу ситуації на вітчизняному ринку інтер'єрного текстилю першочергово увагу необхідно надавати розгляду таких блоків питань:

- розгляд концептуальних підходів до формування та розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю;
- аналіз факторів формування та оцінки кон'юнктури ринку інтер'єрного текстилю;
- аналіз структури асортименту, властивостей, рівня якості та конкурентоспроможності товарів інтер'єрного текстилю на вітчизняному ринку;
- розкриття ролі держави в управлінні та регулюванні розвитком вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю та його окремих сегментів.

Зупинимось більш детально на сучасному товарознавчому і маркетинговому трактуванні поставлених блоків питань, акцентуючи основну увагу на пошук шляхів їх ефективного вирішення.

1. Концептуальні підходи до формування та розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю стосуються перш за все обґрунтованого вибору сукупності найбільш важливих елементів державного регулювання названого ринку. Вони по суті є алгоритмом вирішення завдань цього ринку і можуть розглядатись як своєрідна модель його формування та розвитку. Ця модель базується на органічному поєднанні науки, технології, економіки та підприємництва під час вирішення конкретних завдань на ринку інтер'єрного текстилю.

Як свідчить вітчизняна та зарубіжна практика розвитку спеціалізованих товарних ринків (до яких і відноситься ринок інтер'єрного текстилю), для вирішення широкого спектру завдань з державного регулювання розвитком цих ринків найбільш перспективною виявилась концепція комплексного розвитку цих ринків. Це особливо важливо для формування багатогалузевого вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю, у формуванні асортиментної структури якого приймають участь підприємства різних галузей текстильної і легкої промисловості.

Розглядаючи концептуальні підходи до формування та розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю, основну увагу, на нашу думку необхідно надати вирішенню таких завдань [8–10]:

- формування не масового, а індивідуального попиту на основні види текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення, яке сьогодні домінує на товарних ринках економічно розвинутих країн світу;
- всебічного вивчення ролі конкуренції на ринку інтер'єрного текстилю з метою виявлення оптимальних за рівнем якості, гігієнічності, екологічної безпечності та конкурентоспроможності варіантів матеріалів і виробів різного інтер'єрного призначення;
- більш детального вивчення залежності між тривалістю окремих етапів життєвого циклу текстильних товарів інтер'єрного призначення і результативністю їх реалізації на сучасному ринку;
- вивчення можливостей вітчизняної текстильної та легкої промисловості, збільшення обсягів виробництва та розширення асортименту екологічнобезпечних текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення, що буде сприяти підвищенню їх конкурентоспроможності на вітчизняному та зарубіжних ринках;
- створення ефективного механізму реалізації конкурентних переваг основних видів текстильних матеріалів і виробів на ринку інтер'єрного текстилю;
- виявлення та вивчення асортиментних, сировинних і фінансових можливостей реальних і потенційних конкурентів, які випускають аналогічні види текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення.

2. Для оцінки специфіки формування і розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю суттєве значення має оцінка його кон'юнктури, тобто його стану на даний період. При цьому ставиться завдання з'ясувати наступні питання [6]:

- виявити на якій стадії знаходиться даний ринок і його окремі сегменти (їх кон'юнктура поліпшується чи погіршується);
- визначити циклічність сприятливих і несприятливих змін кон'юнктури даного ринку і його окремих сегментів;
- розкрити та вивчити роль окремих чинників у зміні кон'юнктури ринку текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення;
- підібрати та обґрунтувати вибір методів і показників для аналізу та оцінки кон'юнктури інтер'єрного текстилю.

Важливу роль в аналізі та оцінці кон'юнктури ринку інтер'єрного текстилю відіграють періодичні опитування виробників окремих видів текстильних матеріалів і виробів інтер'єрного призначення, фахівців торгівлі даними товарами, а також безпосередніх споживачів про переваги та недоліки того чи іншого виду товару.

Таким чином, встановлено, що вивчення кон'юнктури ринку інтер'єрного текстилю охоплює широкий діапазон різноманітних проблем, виробничого, комерційного, технічного та економічного характеру та сприяє виявленню основних закономірностей розвитку означеного ринку. Кон'юнктура цього

ринку, як і інших товарних ринків, залежить від багатьох чинників, основними з яких необхідно вважати: попит і пропозицію конкретних видів товарів інтер'єрного призначення, рівень цін, структуру видового і внутрішньовидового асортименту, рівень товарних запасів та інші [10].

3. Після вступу України до СОТ, що відкрило канали для заповнення вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю різноманітними видами виробів зарубіжного виробництва, важливе значення для розвитку вітчизняного ринку має вивчення та узагальнення зарубіжного досвіду виробництва та реалізації товарів інтер'єрного призначення. Як свідчить практика, різні види імпортного інтер'єрного текстилю, які потрапляють на вітчизняний ринок, як правило, відрізняються від вітчизняних аналогів структурою видового і внутрішньовидового асортименту, рівнем цін, рівнем якості та екологічної безпечності та іншими ознаками. При цьому, хоча в багатьох випадках ціни на імпортні матеріали і вироби інтер'єрного призначення дещо нижчі порівняно з вітчизняними аналогами, але за рівнем якості, гігієнічності та екологічної безпечності вони ще помітно поступаються вітчизняним товарам. Тому насичення вітчизняного ринку імпортними текстильними матеріалами і виробами інтер'єрного призначення не завжди є виправданим і їх доступ на вітчизняний ринок повинен регулюватися державою, враховуючи інтереси вітчизняних виробників означених товарів.

4. Домінуюча роль у формуванні та розвитку ринку інтер'єрного текстилю, як і інших вітчизняних товарних ринків, повинна належати державі, яка володіє широким арсеналом методів управління цими ринками і забезпечення відповідного рівня їх розвитку. Необхідно відзначити, що в процесі управління розвитком вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю державою ще не в повній мірі використовуються такі важелі, як оподаткування виробників і продавців інтер'єрного текстилю, надання їм відповідних субсидій за необхідності, стимулювання виробництва на вітчизняних підприємствах тих товарів, попит на які не задовольняється, регулювання розмірів мита на ті імпортні текстильні матеріали і вироби інтер'єрного призначення, аналоги яких виробляються в Україні та ін.

Успішному розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю буде сприяти і подальше вдосконалення системи національної стандартизації, пов'язаної з вдосконаленням термінології, обґрунтуванням нормативів, критеріїв і показників оцінювання якості та екологічної безпечності цих товарів. Невідкладного вирішення для потреб названого ринку вимагає впровадження в країні державної статистичної звітності про обсяги виробництва та реалізації основних груп і видів інтер'єрного текстилю різного цільового призначення, способів виробництва та волокнистого складу [11–15].

Висновки та перспективи подальших наукових розробок в даному напрямі.

Визначені основні чинники формування та розвитку вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю та його окремих сегментів. Окреслені шляхи подальшого вдосконалення означеного ринку. Основну увагу надано розгляду концептуальних засад розвитку ринку інтер'єрного текстилю та оцінці специфіки його кон'юнктури, Розкрита роль держави в управлінні та регулюванні розвитком названого ринку.

Література

1. Рынок домашнего текстиля: потребитель выбирает лучшее // Текстильная промышленность. – 2004. – № 12. – С. 20–23.
2. Петрова М.П. Модные тенденции в интерьере / М.П. Петрова // Текстильная промышленность. – 2003. – № 4. – С. 86–89.
3. Петрова М.П. Интерьер-2003: Новые идеи / М.П. Петрова // Текстильная промышленность. – 2002. – № 8. – С. 50–52.
4. Фомченкова Л.И. Домашний текстиль на отечественном рынке / Л.И. Фомченкова // Текстильная промышленность. – 2008. – № 3. – С. 46–51.
5. Молодцова Н. Декоративный домашний текстиль / Н. Молодцова // Текстильная промышленность. – 2008. – № 6. – С. 22–24.
6. Галик І.С. Екологічна безпека та біостійкість текстильних матеріалів / Галик І.С., Концевич О.Б., Семак Б.Д. – Львів. : Видавництво ЛКА, 2006. – 232 с.
7. Оптимизация ассортимента и качество текстильных материалов / [Галык И.С., Козьмич Д.И., Семак Б.Д., Шийко И.И.]. – К. : Техника, 1991. – 174 с.
8. Семак Б.Б. Роль товарної інформації і реклами у формуванні ринку еколого-безпечного текстилю / Б.Б. Семак // Вісник Львівської комерційної академії. Серія економічна. Випуск 29. – Львів, 2009. – С. 72–79.
9. Семак Б.Б. Теоретико-методологічні основи формування вітчизняного сировинного ринку екологічно безпечних товарів текстильної промисловості : монографія / Б.Б. Семак ; [за ред. М.А. Коваленка]. – Херсон : Гринь Д.С., 2011. – 232 с.
10. Лысюк В.М. Возпроизводственная функция товарных рынков : монография / В.М. Лысюк. – Одесса : Институт проблем рынка и экономико-экологических исследований НАН Украины, 2011. – 225 с.
11. Пушкар Г.О. Інформаційне забезпечення вітчизняного ринку інтер'єрного текстилю / Г.О. Пушкар, Б.Б. Семак // Науково-технічна інформація. – 2011. – № 3(49). – С. 45–50.
12. Пушкар Г.О. Інтер'єрний текстиль: товарознавчі та екологічні проблеми розвитку вітчизняного ринку / Г.О. Пушкар, Б.Д. Семак // Тези доповідей Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції «Сучасний ринок товарів та проблеми здорового харчування», 20–21 жовтня 2011р. – Харків, 2011. – С. 49–50.